

KOULUKULJETUSSÄÄNTÖ

Tämä esi- ja perusopetuksen koulukuljetussäätö sisältää Polvijärven koulukuljetuksia koskevat periaatteet ja toimintaohjeet. Oppaan tavoite on varmistaa koulukuljetusten toimivuus kaikkien osapuolten näkökulmasta.

Sisällys

1. Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen.....	1
2. Ei oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen	3
3. Saattoavustus.....	3
4. Vakuutukset	3
5. Onnistunut koulukuljetus	4
OPPILAS.....	4
HUOLTAJA	4
KULJETTAJA	5
LIKENNÖITSIJÄ	5
KOULU.....	6
KOULUTOIMISTO	6
TIENHOITOKUNNAT	6
KAIKKI TEILLÄ LIIKKUVAT.....	6

1. Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen

Taustaa koulukuljetusten järjestämiselle

Lapsella on oikeus liikkumiseen. Lapsen oikeus liikkumiseen toteutuu esimerkiksi osana koulumatkaa turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Koululaisten yleiskunto on heikentynyt liikkumisen vähenemisen myötä. Koulumatkojen kulkeminen kävellen tai pyöräillen edistää terveyttä ja ennaltaehkäisee monilta sairauksilta. Samalla lapsi oppii liikkumaan kotiympäristössään ja luottamaan omaan selviytymiseensä. Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla.

Perusopetuslain (POL) mukaan esi- ja perusopetuksen oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen esi- ja perusopetuksen järjestämispaikkaan, kun koulumatka yhteen suuntaan ylittää 5 km. Oppilaan koulumatkalla tarkoitetaan matkaa oppilaan vakituisesta, väestörekisteriin merkitystä asuinpaikasta kouluun. Oppilaan koulumatkan pituus lasketaan lyhyintä, yleisessä käytössä olevaa jalankulku-, kevytliikenne- tai autoliikenteen tietä pitkin kotiportilta koulun portille. Koulukuljetusta ei järjestetä välttämättä koko koulumatkalle, vaan koulumatka voi muodostua osittain oppilaan itse kulkemasta osasta. Lisäksi oppilaalla voi olla oikeus maksuttomaan kuljetukseen koulumatkan vaikeuden, rasittavuuden tai vaarallisuuden perusteella. Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia (2,5 h). Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia (3 h).

Koulukuljetukset Polvijärvellä

Maksuton koulukuljetus esiopetuspaikkaan tai lähikouluun järjestetään Polvijärvellä

- a. E - 2 -luokan oppilaalle, jonka koulumatka ylittää 3 km (Kunnanvaltuusto 27.5.1992 §54)
- b. 3 - 9 -luokan oppilaalle, jonka koulumatka ylittää 5 km (POL 32§)
- c. E - 9 -luokan oppilaalle, jonka koulumatka muodostuu oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi (POL 32§)

Koulumatkan mittauksen suorittaa koulukuljetuksista vastaava henkilö karttaohjelmaa käyttäen.

Koulumatkan vaikeuden ja rasittavuuden perusteella maksuton koulukuljetus voidaan järjestää vain huoltajan kirjallisen hakemuksen perusteella. Päätöksen asiassa tekee hyvinvointijohtaja asiantuntijalausunnan (terveydenhoitaja, lääkäri, psykologi, sosiaalityöntekijä) perusteella. Lausunnossa tulee todeta yksilöity tarve, perusteet sekä ajanjakso, jona kuljetus on välttämätön sekä mahdollinen esitys kuljetusmuodosta (esim. tarvitsee taksikuljetuksen tilapäisen liikuntarajoitteen takia). Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Harkinnanvarainen koulukuljetus voidaan myöntää pääsääntöisesti korkeintaan lukuvuodeksi kerrallaan.

Koulumatkan vaarallisuuden arviointi tehdään koulutoimistossa. Tarvittaessa apuna käytetään Koululiitu-ohjelmaa sekä tiehallinnon ja poliisin lausuntoja.

Petovaaraan perustuvat kuljetukset myönnetään kirjallisen hakemuksen perusteella tapauskohtaisesti. Huoltajan tulee liittää hakemuksen liitteeksi riistanhoitopiirin, riistanhoitoyhdistyksen tai petojen liikkeitä ja petokantaa laskevien tahojen lausunto

petohavainnoista. Riistanhoitoyhdistys tai vastaava taho ei määrittele kuljetustarvetta. Petojen esiintyminen ei ole kuljetuksen myöntämisperuste, vaan petojen käyttäytymiseen tulee liittyä häiriökäyttäytymistä eli jatkuvaa liikehdintää kyseisellä piha-alueella. Tarvittaessa kunta pyytää lausunnon Itä-Suomen poliisilaitoksen petoyhdyshenkilöltä.

Koulumatkaan käytetty matka-aika lasketaan kokonaisuutena siitä, kun oppilas lähtee kotoa ja saapuu kotiin huomioiden kävelyosuudet. Oppilaan koulumatka-aikaa laskettaessa sovelletaan Suomen kuntaliiton julkaiseman henkilökuljetusoppaan keskimääristä kävelyaikaa seuraavasti:

- esiopetuksessa olevan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 15 minuuttia
- 1-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 14 minuuttia
- 2-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 13 minuuttia
- 3-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 12,5 minuuttia
- 4-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 12 minuuttia
- 5-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 11,8 minuuttia
- 6-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 11,6 minuuttia
- 7-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 11,4 minuuttia
- 8-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 11,2 minuuttia
- 9-luokan oppilaan kävelyaika 1 kilometrin matkalla on 11 minuuttia

Yhteishuoltajuudessa oleville oppilaille koulumatkat järjestetään ainoastaan väestörekisteriin merkitystä asuinpaikasta (KHO 2006:10). Jos kuljetuksesta ei aiheudu kunnalle lisäkustannuksia, oppilas voi saada maksuttoman kuljetuksen myös toisen asuinpaikkansa (ei väestörekisterissä oleva) ja koulun välille.

Polvijärven kunta ei sitoudu järjestämään korvaavia kuljetuksia force majeure –tilanteissa eli esim. huonoissa keliolosuhteissa tai kuljetuspalveluihin kohdistuvien työtaistelutoimenpiteiden aikana. Näissä tapauksissa päätös oppilaan kouluun lähettämisestä on huoltajan vastuulla.

Koulumatka pysäkille tai kuljetusreitille varrelle

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää myös vain osalle matkasta.

- Esiopetuksen oppilas on velvollinen omin avuin kulkemaan pysäkille tai kuljetusreitille varrelle enintään yhden kilometrin, ellei tien vaarallisuus tai koulumatkan vaikeus ja rasittavuus muuta edellytä.
- Perusopetuksen 1.-6.-luokan oppilas on velvollinen omin avuin kulkemaan pysäkille tai kuljetusreitille varrelle enintään kolme kilometriä, ellei tien vaarallisuus tai koulumatkan vaikeus ja rasittavuus muuta edellytä.
- Perusopetuksen 7.-9.-luokan oppilas on velvollinen omin avuin kulkemaan pysäkille tai kuljetusreitille varrelle enintään viisi kilometriä, ellei tien vaarallisuus tai koulumatkan vaikeus ja rasittavuus muuta edellytä.

2. Ei oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen

Maksutonta koulukuljetusta ei järjestetä

- aamu- ja iltapäivätoiminnasta kouluun eikä koulusta aamu- ja iltapäivätoimintaan, jos ne sijaitsevat eri osoitteissa
- terapia-, lääkäri- yms. käynteihin
- kaverin luokse tai ylipäänsä muualle kuin kotiosoitteeseen
- jos lapselle myönnetään oikeus opiskella muualla kuin lähikoulussaan (Kirkonkylä / Sotkuma) tai oppilas vaihtaa asuinkuntaa kesken perusopetuksen, mutta lapselle myönnetään oikeus jatkaa koulussa Polvijärvellä, huoltaja vastaa mahdollisista kuljetuskustannuksista (POL 32 §:n 3 mom).
- lainsäädäntö ei edellytä kuljetusta koulusta iltapäivätoimintaan sekä iltapäivätoiminnasta kotiin. Iltapäivätoimintaan oikeutettu oppilas voi kuitenkin maksutta käyttää olemassa olevaa koulukuljetusta, jos reitillä on olemassa oleva koulukuljetus ja kuljetuksessa on tilaa.

Oppilaalla, jolla ei ole oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen kodin ja koulun välillä, on mahdollisuus käyttää koulukuljetusta kodin ja koulun välillä tai esim. kaverin luokse maksamalla kuljetuksesta, mikäli autoon mahtuu ja auton reitti on sopiva ko. kuljetukseen. Sekä linjaliikenteessä että kunnan ostamissa vuoroissa kuljettaja perii matkustajalta voimassa olevan hinnaston mukaisen taksan. Reittimuutoksia ei maksavien kyyditettävien vuoksi tehdä. Kuljetettavien oppilaiden määrässä tai reiteissä voi tapahtua muutoksia lukuvuoden aikana, jonka vuoksi itsemaksavien oppilaiden kuljetusta ei voida taata koko lukuvuodeksi.

Lukiolaiset käyttävät kunnan koulukyytiä kunnan myöntämällä bussikortilla. Reittiliikenteessä lukiolaisella tulee olla Joensuun seutuliikenteen Waltti-kortti, jonka kustannuksiin hän hakee itse KELAn koulumatkatuen.

3. Saattoavustus

Huoltajille voidaan maksaa esi- tai perusopetuksen oppilaan kuljettamisesta korvausta tilanteissa, jossa oppilaan sijoittaminen olemassa oleviin reitteihin olisi hankalaa oppilaan asuinpaikan, aikataulujen tai oppilaan sairaudesta/vammasta johtuvan erityisen syyn vuoksi. Saattoavustuksen maksaminen vaatii aina hyvinvointijohtajan erillisen päätöksen. Korvaus on puolet kunnallisen yleisen työ- ja virkaehtosopimuksen kulloinkin voimassa olevasta kilometrikorvauksesta. Korvaus maksetaan huoltajalle laskun perusteella jälkikäteen.

4. Vakuutukset

Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata. Iästä huolimatta tahallaan vahinkoa aiheuttanut tai hänen huoltajansa on korvausvelvollinen. Kunta ei ole korvausvelvollinen oppilaiden aiheuttamista vahingoista. Vahingonkorvausvastuulla ei ole ikärajaa. Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään.

5. Onnistunut koulukuljetus

Koulukuljetukset ovat joukkuepeliä, jossa jokaisella on oma tehtävänsä. Kun jokainen hoitaa oman tehtävänsä, kaikki voittavat!

OPPILAS

- ole ajoissa odottamassa sovitussa, turvallisella koulukuljetuksen odotuspaikalla. Kuljettajalla ei ole velvollisuutta odottaa sinua, jos myöhästyit sovitusta ajasta.
- autoa odotetaan tien reunassa tai pysäkillä
- autoon ei mennä eikä siitä poistuta liikenteen puolelta
- huolehdi, että Sinulla on kotoa tai koululta kuljetukseen lähtiessäsi matkakortti mukana (jos autossasi sellainen on käytössä). Jos sinulla ei ole matkakorttia mukana, matkan kustannukset voidaan periä huoltajiltasi.
- pimeään aikaan oppilaan tulee käyttää heijastinta
- odota autoa rauhallisesti, älä aiheuta vaaraa itsellesi tai muille. Jos auto on myöhässä yli 15 minuuttia kotipysäkilläsi, soita 1. kuljettajalle 2. huoltajillesi. Jos et saa ketään kiinni tai saat tiedon, että autoa ei ole tulossa, voit palata kotiisi.
- anna autolle selkeä pysähtymismerkki ja nouse autoon reippaasti mutta ryntäilemättä. Tervehdi kohteliaasti kuljettajaa.
- istu penkille ja kiinnitä turvavyö koko matkan ajaksi
- reppuja ei jätetä turvavyötä käytettäessä selkään, vaan ne pidetään joko jaloissa, sylissä tai tavaratilassa
- noudata hyviä tapoja autossa ja ota muut matkustajat huomioon
- kuuntele kuljettajan antamia ohjeita
- kerro kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille tai jos huomaat ilkivaltaa tai kiusaamista
- poistu autosta viivyttämättä. Jos joudut ylittämään tien, odota kunnes auto on jatkanut matkaa
- älä käytä autossa vapea tai muita tuotteita, joiden haju aiheuttaa ärsytystä muille matkustajille

HUOLTAJA

- varmista että lapsesi liikkuminen kuljetuksen pysäkillä ja sieltä pois sujuu turvallisesti
- huolehdi, että lapsi on ajoissa kuljetuksen odotuspaikalla ja että hänellä on vaadittava matkakortti mukanaan (jos sellainen tarvitaan). Ilman korttia matkustavien lasten kuljetuskustannukset voidaan periä huoltajilta.
- ohjaa lasta pukeutumaan sään mukaisesti. Kuljetus voi sääolosuhteiden tai teknisten ongelmien vuoksi viivästyä tai jäädä kokonaan tulematta tai kuljetus voi keskeytyä.
- opasta lasta käyttämään pimeällä heijastinta ja kuljetusreitintä varten pyöräillessä pyöräilykypärää
- ohjaa lapsia mahdollisissa kuljetukseen liittyvissä käyttäytymisongelmissa tarvittaessa yhdessä koulun kanssa
- ilmoita kuljettajalle etukäteen, jos lapsi ei tarvitse jonain päivänä kuljetusta. Samoin jos lapsi haetaan koulusta eikä hän siten tule kuljetukseen, on myös siitä ilmoitettava kuljettajalle. Varmista että olet tallentanut itsellesi kuljettajien puhelinnumerot.

- ole yhteydessä liikennöitsijään tai koulutoimistoon kuljetuspalveluihin liittyvissä kysymyksissä tai kehittämistoiveissa

KULJETTAJA

- oppilaat otetaan kyytiin ja jätetään kyydistä sovitussa, turvallisessa paikassa
- odotusalueelle ajetaan rauhallisesti. Koulujen pihalla on noudatettava erityistä varovaisuutta.
- kuljetus tapahtuu suunnittelun aikataulun mukaisesti. Ilmoita hyvinvointipalveluiden hallintosihteerille, jos aikatauluun tarvitsee tehdä muutoksia.
- kuljettaja varmistaa, että kaikki oppilaat ovat kyydissä ja kaikilla on turvavyöt kytkettyinä, ennen kuin lähtee liikkeelle
- kuljettaja huolehtii, että autoon siirtyminen ja poistuminen tapahtuvat rauhallisesti ja kiireettä. Kuljettaja myös huolehtii, että lapsen kyytiinotto- ja kyydistä jättöpaikka ovat liikenteellisesti turvallisia.
- kuljettaja huolehtii, että järjestys säilyy autossa kuljetuksen aikana. Toistuvissa häiriötapauksissa on otettava yhteys kouluun ja tarvittaessa oppilaan vanhempiin.
- kuljettaja on myös oheiskasvattaja, käyttäytymisen ja kielenkäytön on oltava asiallista ja ystävällistä
- kuljettaja on salassapitovelvollinen eli kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei kerrota ulkopuolisille
- kuljettaja huolehtii, että auto on siisti ja kunnossa
- kuljettaja noudattaa liikennesääntöjä
- koulukuljetukseen ovat oikeutettuja vain kuljetusreitille merkityt oppilaat. Epäselvissä tapauksissa on otettava yhteys kuljetuksista vastaavaan henkilöön.
- kuljettaja ei saa jättää oppilasta muualle kuin ennalta sovittuihin lähtö- ja päätepisteisiin
- kuljettajan tärkein tehtävä on kuljettaa lapset turvallisesti määränpäähensä (koti/koulu) Muista noudattaa nopeakasvattajia ja käytä matkapuhelinta vain handsfree-laitteen avulla
- kuljettajan on vältettävä voimakkaita hajusteita
- kuljettaja ei saa tupakoida juuri ennen kuljetusta, jotta auto/kuljettaja eivät haise tupakalle

LIKENNÖITSIJÄ

- vastaa siitä, että kuljetuspalvelu (kalusto, kuljettajat ja palvelun laatu) vastaa kunnan kanssa tehtyä sopimusta
- tiedottaa välittömästi aikatauluviivästyksistä (yli 15 min) tai muista häiriöistä kuljetuksessa liikennöitsijäkohtaisesti sovitulla tavalla kuljetettaville oppilaille / huoltajille / koululle / koulutoimistoon
- ohjeistaa kuljettajia lasten ja nuorten asiakaspalvelussa

KOULU

- järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan mahdollisena kuljetusten odotusaikana
- huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus olla ajoissa koulukuljetuksen odotuspaikalla
- perehdyttää lapset ja huoltajat tarvittavilta osin tähän kuljetusoppaaseen
- ohjaa lapsia mahdollisissa kuljetukseen liittyvissä käyttäytymisongelmissa yhdessä huoltajien kanssa

KOULUTOIMISTO

- suunnittelee kuljetusreitit esi- ja perusopetuksen työjärjestysten pohjalta yhdessä liikennöitsijöiden kanssa
- vastaa kuljetusten toimivuudesta sekä kunnan ja liikennöitsijöiden välisten kuljetussopimusten noudattamisen valvonnasta
- huolehtii siitä, että liikennöitsijällä on tarvitsemansa yhteystiedot

TIENHOITOKUNNAT

- Yksityistien hoitokunta tai toimitsijamies vastaa siitä, että tie on liikennetarvetta vastaavassa kunnossa. Mikäli tiellä ei pystytä ajamaan koulukyytejä, liikennöitsijä ilmoittaa asiasta suoraan tienhoitokunnalle sekä koulutoimistoon. Korvaavia kuljetuksia ei järjestetä.

KAIKKI TEILLÄ LIIKKUVAT

- Esi- ja perusopetuksen oppilaat ovat lapsia, jotka vasta harjoittelevat turvallista liikkumista liikenteessä. Jokaisen tielle liikkujan vastuulla on erityisesti huomioida tiellä liikkuvat oppilaat ja koulukuljetuskyltein varustetut autot.